

PROJEKT

UCHWAŁA NR V / ..... /15

RADY GMINY CIECHANÓW

z dnia ..... marca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 6 ust.1,2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 , poz. 1493²⁾) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020 , stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 2015 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Eugeniusz Olszewski

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz.645 i 1318 oraz z 2014 r. poz. 379 i 1072.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887.

U Z A S A D N I E N I E

do UCHWAŁY NR V/...../ 15

RADY GMINY CIECHANÓW

z dnia ..... marca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020**

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493). Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art.6 pkt.2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Realizując to obligatoryjne zadanie Rada Gminy Ciechanów podjęła Uchwałę Nr XLIV/227/10 z dnia 10 września 2010 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, który systematycznie zajmuje się problemem przemocy w rodzinach mieszkających na terenie gminy. Przedstawiciele jednostek i instytucji zajmujących się pracą na rzecz rodziny i dziecka, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw, biorący udział w pracach zespołu opracowali wytyczne do Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 -2020. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2015–2020

I. Wstęp

§ 1.

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015 -2020 w Gminie Ciechanów jest kontynuacją oraz uzupełnieniem działań podejmowanych w latach 2011-2014 w tym zakresie. Uwzględnione w programie założenia oraz kierunki działań zostały wypracowane w oparciu o współpracę i doświadczenia podmiotów realizujących wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ciechanowie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach prac Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego przy Urzędzie Gminy Ciechanów.

2. Realizowane od 2011 r. w Gminie Ciechanów działania uwzględniające wielopoziomą strukturę współpracy podmiotów na rzecz tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie , zespół osób składających się z praktyków, zajmujących się interdyscyplinarnie indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie, przynoszą coraz lepsze efekty w rozwiązywaniu bolesnych problemów mieszkańców gminy.

3. Współczesna rodzina zagrożona wieloma problemami (niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, bezrobociem, alkoholizmem, niepełnosprawnością, niedostatkami środków finansowych) może liczyć na coraz sprawniejszy system wsparcia instytucjonalnego. Przedstawiciele służb społecznych są zobligowani do profesjonalnego wykonywania przydzielonych zadań, wzmoczonej pracy z zagrożoną rodziną. Skuteczną formą pomocy jest współpraca instytucjonalna w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Chodzi o taką wymianę informacji, metod i sposobów pomocy, aby wypracowana strategia pomocy dla danej rodziny odnosiła się do:

1) właściwej diagnozy rodziny, a więc problemu głównego oraz problemów współwystępujących, diagnoza problemu powinna powstać na podstawie informacji uzyskanej od wszystkich zaangażowanych specjalistów Zespołu Interdyscyplinarnego;

- 2) wpływu zdiagnozowanych problemów na poszczególnych członków rodziny;
- 3) opracowania odpowiedniego planu pomocy w oparciu o przyjęte standardy:
  - a) w przypadku przemocy priorytetowe powinno być zatrzymanie przemocy, a następnie podjęcie dalszych kroków przewidzianych planem pomocy np. podjęcie udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, leczenie uzależnienia;
  - b) rozpoznanie problemów poszczególnych członków rodziny i zaproponowanie indywidualnych planów pomocy;
  - c) monitorowanie efektów podejmowanych działań;
- 4) prowadzenia działań ograniczających powielanie niekorzystnych zachowań, wzorców przez członków rodziny objętej pomocą w związku z przemocą w rodzinie.
4. Niniejszy program uwzględnia obecne rozwiązania prawne w zakresie powoływania, odwoływania i pracy w Zespole Interdyscyplinarnym oraz tworzenia grup roboczych.
5. W oparciu o monitoring z realizacji programu, będzie dokonywana systematyczna ocena kierunków prowadzonych działań oraz analiza ich skuteczności. Dopuszcza się możliwość modyfikacji zakresu oraz kierunku działań przedstawionych w programie, w zależności od danych uzyskanych z corocznego sprawozdania.

II. Podstawy prawne

§ 2.

1. Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w Gminie Ciechanów jest:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471 oraz z 2009 r. Nr 114, poz. 946) Rozdział II „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją;
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 , z 2013 r. poz. 1563 oraz z 2014 r. poz. 822 i 1188);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 , z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr.28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887);
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163);
- 5) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury ”Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245);
- 6) porozumienie Nr 1 z dnia 15 lipca 2013 r. , podpisane między Wójtem Gminy Ciechanów, a podmiotami reprezentowanymi przez powołanych przedstawicieli do uczestniczenia w pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

2. Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 , z późn. zm), **które jest ścigane z urzędu.**

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„ § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osoba jest nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 .

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 „,

3. Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli GOPS Ciechanów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, sądu, organizacji pozarządowych, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

4. Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję.

5. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020 jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020, (M.P. poz. 445) .

III. Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie

§ 3.

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw .

3. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu .

4. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

§ 4.

1. Rodzaje przemocy:

- 1) **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
- 2) **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- 3) **przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu;
- 4) **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;
- 5) **zaniedbanie** – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych;

2. Cykle przemocy:

- 1) **faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe;
- 2) **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych;
- 3) **faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

3. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań przez przedstawicieli służb do tego zobowiązanych i realizacji kierunków nakreślonych w Programie.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Ciechanów.

§ 5.

1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Ciechanów została przeprowadzona w oparciu dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego. Kontynuacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ciechanów wskazuje na zależność pomiędzy problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami, a występowaniem przemocy w rodzinie. W okresie ostatnich kilku lat coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy w rodzinie. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany w świadomości społecznej i z jednej strony - większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2012 - 2014 przez instytucje

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego		
	2012	2013	2014
Razem	14	6	11

Policja	13	6	6
GOPS	1	0	3
Oświata	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	2
GKRPA	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Ciechanowie

2. Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Ciechanów. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej. Zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej ujawnienie i zgłoszenie odpowiednim organom. Często brak znajomości własnych praw, lęk przed osądzeniem, wstyd, uzależnienie od sprawcy wpływają na ukrywanie występowania przemocy w rodzinie. Informacja o zjawisku jest możliwa między innymi dzięki procedurze „Niebieska karta”. Policja, służba zdrowia, oświata przekazują do GOPS informacje o przypadkach stosowania przemocy. Pracownicy GOPS prowadzą wzmożony nadzór nad rodzinami dotkniętymi kryzysem udzielając jak najbardziej precyzyjnych informacji, porad, wsparcia socjalnego, zabezpieczenia mieszkalnego.

Liczba osób objętych pomocą GOPS w Ciechanowie z powodu alkoholizmu

Wyszczególnienie	2012	2013
Liczba osób w rodzinach	111	109
Liczba rodzin	26	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Ciechanów

Przemoc w rodzinie – „Niebieska Karta „

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Liczba ofiar przemocy domowej	12	6	11

2.	Liczba sprawców przemocy domowej	12	6	11
3.	Liczba osób w rodzinach dotkniętych przemocą	35	20	26
4.	Liczba założonych NK	14	6	11
5.	Liczba zakończonych procedur NK	0	8	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

3. Występujące przypadki przemocy domowej w 99% dotyczą kobiet, dzieci i młodzieży. Najczęściej mamy do czynienia z przemocą fizyczną i psychiczną z powodu problemów alkoholowych członka rodziny. Jednocześnie wiążą się one z przemocą seksualną, ekonomiczną i społeczną, polegającą na osaczeniu ofiary, zakazywaniu kontaktów z rodziną, sąsiadami, zabranianiem wychodzenia z domu, upokarzaniem ofiary w miejscach publicznych. GOPS w Ciechanowie w ramach pomocy osobom uzależnionym współpracuje z GKRPA, dzielnicowym KPP, ale przede wszystkim prowadzi pracę socjalną w środowiskach oraz poradnictwo specjalistyczne. Z posiadanych danych z „Niebieskich kart” oraz wywiadów środowiskowych GOPS to dzieci i młodzież są często bezpośrednimi ofiarami i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u nich zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania, jak również wpływa na powielanie zachowań w dalszym, dorosłym życiu.

4. Ze sporządzonych protokołów i sprawozdań w Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w 2014 r. wynika, że członkowie zespołu napotykając różnorodne problemy w rodzinach dotkniętych przemocą, obok wręczania osobom pokrzywdzonym ulotek, materiałów i informacji o możliwościach uzyskania pomocy, kierowali je do punktów udzielających poradnictwa specjalistycznego. Z poradnictwa specjalistycznego w 2014 r. skorzystało:

- 1) porady prawne – 15 osób;
- 2) psycholog – 2 osoby;
- 3) terapeuta rodzinny – 2 osoby;
- 4) pedagodzy szkolni – 10 osób
- 5) poradnia uzależnień – 4 osoby
- 6) poradnia zdrowia psychicznego – 1 osoba

Zapotrzebowanie wśród członków rodzin dotkniętych przemocą na powyższe formy wsparcia systematycznie rośnie.

5. Biorąc pod uwagę profilaktyczno-terapeutyczne doświadczenia zawodowe członków Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzone są konsultacje ze specjalistami w zakresie wszechstronnej pomocy rodzinom, w których występuje sprzężone zjawisko alkoholizmu i przemocy. Konsultacje ze specjalistami są systematyczne podczas spotkań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz prowadzą do aktualizacji planowanych działań.

V. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

§ 6.

1. Zadania Gminy

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

2. Zadania pomocy społecznej

1) celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

2) w ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- a) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- b) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- c) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- d) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- e) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- f) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo –

wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

3. Zadania Służby zdrowia

1. Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 2) poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy;
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej;
- 4) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 5) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

2. Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

4. Zadania Policji

1. Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy;
- 2) organizacja niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmowanie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadzanie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną najbliższą osobą;
- 5) przeprowadzenie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- 7) wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

5. Zadania Oświaty

1. Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- 1) przeprowadzenie rozmowy z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności;
- 2) diagnozowanie sytuacji i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) udzielanie kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej;
- 4) udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 5) wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

6. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

2. Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

7. Zadania Zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych

1. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

2. Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

VI. Założenia Programu

§ 7.

1. W celu zwiększenia skuteczności prowadzonych oddziaływań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska na terenie Gminy Ciechanów, realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery obszary oddziaływań, uwzględniające jednocześnie grupy odbiorców:

- 1) profilaktyka – kierowana do mieszkańców gminy, w tym osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 2) interwencja i pomoc rodzinom dotkniętym przemocą – kierowana do osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób starszych;
- 3) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne – kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) edukacja – kierowana do przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych, wszystkich podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz kierowana do mieszkańców Gminy, w tym dzieci i młodzieży.

VII. Cele Programu

§ 8.

1. Cel główny:

Zwiększenie skuteczności prowadzonych oddziaływań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Wiejskiej Gminy Ciechanów.

2. Cele szczegółowe:

- a) zintensyfikowanie działań prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze, realizujących procedury „Niebieskie karty”;
- b) zwiększenie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) zwiększenie oddziaływań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- d) poszerzenie oferty pomocowej oraz różnorodnych form wsparcia skierowanych do rodzin, w których występuje przemoc;

e) zwiększenie skuteczności oddziaływań prowadzonych wobec sprawców przemocy, w tym kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, poradni uzależnień oraz terapii indywidualnych i rodzinnych.

VIII. Harmonogram realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie

§ 8.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	<p>a) Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja,</p> <p>b) Przeprowadzanie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, - Zespół Interdyscyplinarny, - Dzielnicowy KPP Ciechanów - GKRPA w Ciechanowie, - szkoły z terenu gminy Ciechanów, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>2015 - 2020</p> <p>każdego roku</p> <p>w roku 2015, 2018 i na koniec roku 2020</p>
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,</p> <p>b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,</p> <p>c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,</p> <p>d) inicjowanie działań w stosunku do</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, - Gminny Zespół Interdyscyplinarny, - KPP Ciechanów - GKRPA , - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>Działania ciągłe</p> <p>2015 - 2020</p>

		<p>osób stosujących przemoc w rodzinie,</p> <p>e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,</p> <p>f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,</p> <p>g) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,</p> <p>h) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p> <p>i) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.</p>		
3.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	<p>a) nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy,</p> <p>b) udzielanie</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, - Gminny Zespół Interdyscyplinarny</p>	2015 - 2020

		świadzeń pieniężnych		
4.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	a) prowadzenie pracy socjalnej, b) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego c) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie - Placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny, - Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w PCPR Ciechanów - KPP Ciechanów - Kurator zawodowy przy SR w Ciechanowie	
5.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy, b) organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb)	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie - Komisariat Policji w Ciechanowie - Zespół interdyscyplinarny, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie	
6.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym o instytucjach	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, - KPP Ciechanów - Placówki oświatowe, - GKRPA - Zespół Interdyscyplinarny, - Służba zdrowia - kurator zawodowy - nauczyciele socjoterapii w świetlicach szkolnych	2015 - 2020

		<p>udzielających pomocy sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,</p> <p>b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki,</p> <p>c) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,</p> <p>d) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>		
7.	<p>Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>a) uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty, (szkolenia wspólne</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie - KPP Ciechanów - Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego</p>	<p>2015 2017 2020</p>

		i resortowe), b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu		
--	--	---	--	--

IX. Adresaci Programu

§ 9.

Program skierowany jest do:

- 1) mieszkańców Gminy Wiejskiej Ciechanów, w tym osób zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie;
- 5) służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych – wszystkich podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

X. Realizatorzy Programu

§ 10.

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie;
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny przy PCPR Ciechanów;
- 5) placówki oświatowe z terenu Gminy Ciechanów;
- 6) służba zdrowia;
- 7) Kuratorska Służba Sądowa – Sąd Rejonowy w Ciechanowie;
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna (organizacja pozarządowa) z terenu Gminy Ciechanów

XI . Spodziewane efekty realizacji Programu

§ 11.

1. Przewidziane Programem działania przyczynią się do:
  - 1) zmniejszenia skali problemu przemocy w rodzinie w Gminie Ciechanów;
  - 2) zwiększenia skuteczności działań prowadzonych przez podmioty realizujące Program;
  - 3) zwiększenia poziomu kompetencji służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy;
  - 4) zwiększenia świadomości mieszkańców gminy Ciechanów czym jest problem przemocy w rodzinie oraz jak mu zapobiegać;
  - 5) zmniejszenia liczby rodzin, w których następuje powielanie negatywnych zachowań oraz wzorców dotyczących problemu przemocy w rodzinie;
  - 6) stworzenia wystarczającej i profesjonalnej oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;

7) stworzenia skutecznego systemu kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

XII . Miejsce i czas realizacji Programu

§ 12.

Program będzie realizowany na terenie Gminy Ciechanów w latach 2015 - 2020. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

XIII .Monitorowanie Programu

§ 13.

Za monitoring realizacji Programu odpowiada Zespół Interdyscyplinarny. Monitoring będzie prowadzony w oparciu o dane uzyskane z rocznego sprawozdania . Sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedstawiane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego podczas Sesji Rady Gminy Ciechanów.

Konieczność modyfikacji zakresu oraz rodzaju działań w Programie będzie wynikała z analizy corocznych sprawozdań, po konsultacjach i zatwierdzeniu przez Zespół Interdyscyplinarny.

XIV .Wskaźniki Programu

§ 14.

Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- 1) liczba osób/rodzin objętych pomocą;
- 2) liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych;
- 4) liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- 5) ilość uczestników grup wsparcia;
- 6) liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”;
- 7) liczba ofiar przemocy w rodzinie;
- 8) liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych;
- 9) liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy;
- 10)liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie.

XV .Finansowanie Programu

§ 15.

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Ciechanów, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.